

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Багряна Рашкова Илиева от Русенски университет "А. Кънчев"
на материали на доц. д-р Мая Любенова Чолакова, преподавател в катедра „Медико-
социални науки“ към Югозападен университет „Неофит Рилски“,
кандидат в конкурс за академичната длъжност "ДОЦЕНТ"

Информация за конкурса:

Област на висше образование 1. Педагогически науки;

Професионално направление 1.2. Педагогика (Социална педагогика);

За нуждите на Софийски университет „Св. Климент Охридски“ към Факултет по науки за образованието и изкуствата.

Данни за конкурса:

В конкурса за заемане на академичната длъжност "доцент", обявен от Софийски университет „Св. Климент Охридски“, в Държавен вестник, бр. 21/15.03.2022 г., доц. д-р Мая Любенова Чолакова е единствен кандидат. Няма допуснати нарушения в процедурата по обявяване на конкурса. Спазени са изискванията на ЗРАСРБ и на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“.

Кратки биографични данни за кандидата

Образование и квалификации

Базовото образование на доц. д-р Мая Чолакова е магистър по Специална педагогика, специализация Педагогика за деца с умствена изостаналост, придобито през 1988г. в ЮЗУ „Н. Рилски“. След това (от представената информация) следват периоди на образователно и обучително израстване. Кандидатът се включва в курсове и обучения с различна продължителност и тематичност; проучвателни посещения, включително извън страната: през 2006г. участва в обучение за служебно развитие: Съвременни управленски умения (ИПАЕИ); през 2007г. в обучение за обучители на представители на малцинства и уязвими групи (ИПАЕИ) и в обучение към Британски съвет: Public Speaking and Presentation Skills. Прави впечатление, че кандидатът още през 2008г. е хоноруван преподавател на цикъл от лекции „Етнически аспекти на специалното образование“ към Магистърски факултет на НБУ (на английски език), а през 2012г. е преподавател в магистърска програма по Специална педагогика към Факултета по начална и предучилищна педагогика на СУ „Св. Климент Охридски“ (на английски език).

Данни за професионалното развитие, академична и експертна дейност на кандидата

В представената от доц. д-р Мая Чолакова биографична справка откривам богат професионален опит като изследовател и като практик. Професионалната ѝ кариера стартира като възпитател в ПУ „Отец Паисий“ гр.Благоевград, но и с опит в различни сектори на координация, административиране и преподаване в ЮЗУ „Н. Рилски“ и СУ

„Св. Кл. Охридски“. Преминава през консултанска и експертна дейност в педагогиката за деца с умствена изостаналост и дейности, свързани с осъществяването на държавната политика по етническите и демографските въпроси.

Академичната кариера на доц. д-р Мая Чолакова стартира през 1992г. като старши асистент в ЮЗУ „Н. Рилски“. През 2004г. защитава успешно дисертация на тема: „Социално-педагогически измерения на потенциала за учене при деца от етномаджинствени общности“, в резултат на която ѝ е присъдена образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност Теория на възпитанието и дидактика.

От 2009г. досега е доцент в катедра „Медико-социални науки“ към ЮЗУ „Неофит Рилски“ гр. Благоевград.

Впечатляващо е участието на доц. Чолакова в академичната дейност на Югозападен университет "Неофит Рилски". Ще отбележа някои от тях, където кандидатът през 2017 год. е председател на студентска научна конференция, а през 2021г. и на секция в Юбилейна научно-практическа конференция с международно участие „Социалната работа – минало, настояще, бъдеще“. Творческата ѝ автобиография се обогатява като експерт, координатор и ръководител на проектни дейности и инициативи с национално и международно значение, включително активното ѝ участие в проектната работа на академично ниво: през 2011г. е ръководител на научно-изследователски проект „Антипотискащи аспекти на социалната работа“; координатор е в образователен проект ERASMUS за академично наставничество на входящи и изходящи студенти; като академичен наставник, подпомага провеждането на практическото обучение на избрани и потвърдили участие практиканти по проект BG05M2OP001-2.013-0001 „Студентски практики – Фаза 2“.

В обобщение, целият образователен и професионален път на кандидата, описаните в биографичната справка над 30 участия в национални и международни проекти, както ѝ членството ѝ в Управителния съвет на Българска асоциация за образование по социална работа, на Академичен съвет по въпросите на бежанците към Върховния комисариат на ООН за бежанците, а също така и в Сдружение СНЦ „Зона Семейство, са доказателство за голямата ѝ професионална ангажираност, отговорност и отдаденост на своите студенти и докторанти, а така ѝ на специалистите от професионалните общности и организации, в които членува.

Анализ на публикационната дейност

За конкурса е представен списък, който съдържа преди всичко авторска и експертна научна продукция на кандидата:

- Една монография – хабилитационен труд.
- Една публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд.
- Две студии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране.
- 13 статии и доклади, от които 4 са публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация и 9 публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране

Подадените документи във връзка с конкурса показват съответствие на минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Научната продукция на доц. д-р Мая Чолакова е фокусирана върху специфични ценности и етични изменения на социалната и социално-педагогическа работа, но също така на база изследвани възприятия и нагласи на помагащите специалисти са очертани препоръки за реализиране на ефективна социална работа в социални услуги, тоест области по които е обявен конкурсът.

Научни публикации, включващи концепция за смирието и представянето му в различни конкретизации – на духовно, интелектуално и културно ниво. Към тази област авторът има значителен брой публикации (предложени са №1, №3, №7, №12 и №16 от Списъка на научните публикации, представени за участие в конкурса за доцент по Педагогика). В монографичният труд „Културното смирение“ авторът се спира на смирието, като намира своите проекции в различни професионални сфери, в това число в медицинските услуги, сестринството, психоанализата, психотерапията, консултирането, супервизията, образованието, лидерството в организациите и пр. Доц. Чолакова предлага задълбочен анализ на всички възможни области на социална и социално-педагогическа работа, където смирието като качество, модел на поведение и етично отношение би имало съществена роля за подобряването на взаимоотношенията и взаимодействията между лицата. Приносът ѝ в представеното собствено изследване е, че смирието в неговите конкретизации е приложимо не само в закрилата на детето и при работа с травматичен опит, но и в много други контексти, например в алтернативната грижа за деца, в персонализираната грижа за възрастни и стари хора, в работата с деца с увреждания и техните семейства, в работата с бежанци и мигранти, в това число и непридружени деца, с хора с психична болест и пр.

Не мога да не отбележа, че по тази тема авторът активно работи и има предложен значителен по обем материал. Аторската заслуга е, че се предлагат съвременни възгледи за смирието в педагогически контекст, които (според автора) са релевантни на западните културни и образователни реалности.

Авторът показва специфичния си почерк в задълбочените си изследвания за подобряване на социалната работа чрез подкрепа на семейства на деца в риск и възрастни хора с увреждане в социалните услуги. Предложените препоръки към постигане на ефективността на социалната работа са от особен интерес на кандидата, а разработки на практико-приложно ниво с отговор на изследователските въпроси се наблюдават от 2016 г. и са свързани с овластяващите измерения в социалната работа; зачитане на личната автономност и самоопределение като висши ценности и принципи в помагащата дейност; тенденциите към развитие разбирането на същността и принципите на семейно-ориентирания подход в социалната работа и др. (публикации №8, №14, №16, №17 от Списъка на научните публикации, представени за участие в конкурса за доцент по Педагогика)

Общото ми впечатление за цялостната публикационна дейност на доц. д-р Мая Чолакова е, че се наблюдава устойчив изследователски интерес, насочен към търсене и проучване на съвременните теоретико-приложни идеи и концепции за културно смирение в определени аспекти на обучението и практическата реализация на

обучаващите в социално-педагогическата сфера, а в езиково отношение се отличава с понятийна коректност, богата литературна и практико-изследователска информираност и критичност.

Обобщени научни приноси

Представените от кандидата приноси са в съответствие със съдържанието на публикационната ѝ дейност и разкриват нейния профил като учен и професионалист. Приемам формулираните приноси и тяхното обособяване в теоретичен, изследователски и приложен аспект.

Сред основните достойнства на научната продукция на авторката са направените анализи и заключения в социалната теория и практика, и по конкретно уменията ѝ да:

- Анализира и интегрира класически и съвременни интерпретации на смирението и концептуализирането му в обучението/преподаването чрез аналитичен, но ѝ чрез синтетичен/трансперсонален смисъл;
- Търси и намира подходи за въвеждане на концепцията за културното смирение в българския специализиран дискурс в социалната педагогика и социалните дейности;
- Интегрира теория и практика за концептуализация на овластяването като понятие, процес и резултат, и се създават практически конкретни описания на овластяване при специалистите от помагащите професии;
- Обособява идейни свързаности на културното смирение като компонент от обучението за мултикултурна практика, и културното смирение като самостоятелна рамка за обучение;
- Анализира до голяма степен концептуално разнообразие в разбирането на: интегрирана грижа, интегрирана услуга и междусекторен подход на всички нива и структури;
- Стъпва и използва теоретични и практически аргументи и заключения на анализатори и учени, за да изведе свои приоритети, като семейно ориентирания подход.

Оценка на учебно-преподавателска дейност на кандидата

От представената справка е видно, че преподавателската ангажираност на доц. д-р Мая Чолакова напълно покрива профила на конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 1.2. Педагогика (Социална педагогика). Кандидатът притежава в достатъчна степен опит като преподавател, за което свидетелстват творческата автобиографична справка и информацията за водените лекционни курса.

Учебно-преподавателската работа на кандидата е със значителна годишна натовареност. От представена информация е видно, че доц. д-р Чолакова преподава над 10 лекционни курса в ОКС „бакалавър“, ОКС „магистър“ и в докторска програма „Организация и управление на социалните дейности“.

Не познавам директно кандидата, но изградих впечатления за определени качества на доц. д-р Чолакова от представените материали като изследовател и преподавател, от разработените учебни програми, публикувани статии/доклади,

научноизследователска и практическа дейност. Категорично мога да заявя, че това е професионално ангажиран човек, отговорен към преподавателските си задължения, в който проявява подчертано творчески подход, включително съвместната работа със студенти и докторанти в научноизследователски и художественотворчески проекти. От 2015год. до момента ръководи 5 докторанти, като 2-ма са успешно защитили, а само за учебната 2020/2021г. има 3-ма дипломанти, които са успешно защитили.

Заключение

Анализът на съвкупното научно творчество и професионално развитие на доц. д-р Мая Чолакова показват, че притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения в Професионално направление: 1. 2. „Педагогика (Социална педагогика), като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване и разработване на научни трудове - от статии, през студии до монографични изследвания.

Всички изложени по-горе констатации, оценки и заключения ми дават основание да изразя **положително становище** за избора на доц. д-р Мая Любенова Чолакова за Доцент по професионално направление 1.2. Педагогика (Социална педагогика).

19.06.2022 г.
Гр. Русе

Автор на становището: .....
(Доц. д-р Багряна Илиева)